Alejandra Ferrer
Presidenta del Consell de Formentera

Bon dia,

Avui és **dia festiu** a tot l'Estat espanyol, el **Dia de la Constitució**, perquè commemorem la seva aprovació per referèndum el 6 de desembre de 1978.

El text definitiu que avui coneixem va ser proposat, debatut i esmenat en un **procés constituent**. A ningú se li escapa que la majoria de les constitucions neixen en **períodes històrics de crisi**, l'**esperit constitucional**, que tan sovint sentim defensar, era un anhel **en un moment convuls** de deixar enrere la dictadura franquista i construir un estat democràtic modern.

Va néixer com una ferramenta de cohesió, que havia de possibilitar la igualtat de les persones i dels territoris.

Si en moments tan delicats hi va haver la **voluntat i capacitat política per arribar a acords**, decep profundament que en dies com avui, on la solidaritat esdevé imprescindible, no siguem capaços d'afrontar els **debats urgents i necessaris** que segueixen tenint vigència, i ens escudem en la complexitat dels consensos.

La generació que ens va precedir va preveure **els mecanismes per a la seva reforma**, perquè una constitució és la màxima llei escrita de l'ordenament jurídic, i com a tal fixa les regles del joc, si volem seguir l'esperit amb el que es va crear i ser un estat democràtic modern també haurem de permetre el desenvolupament d'aquest joc i l'adaptació del text constitucional als temps que corren i a les noves necessitats de la ciutadania.

Per aquesta raó, entre les **mandats de la Constitució** als poders públics, volem destacar el de facilitar la **participació de la ciutadania** i per exercir aquest dret fonamental, els poders públics han de **promoure les condicions** i **remoure els obstacles**, es vital que tota la ciutadania ens impliquem en el debat sobre el model d'estat que volem.

La Constitució i totes les lleis que d'ella emanin han de fer valer els **valors democràtics**, han de proclamar:
- la voluntat de garantir la convivència democràtica i de les lleis conforme a un **ordre econòmic i social just** ;
- de protegir els ciutadans i pobles d'Espanya en l'**exercici dels drets humans, les seves cultures, tradicions, llengües i institucions** ;
- de promoure el **progrés de la cultura i de l'economia per assegurar una qualitat de vida digna** ;
- i d'establir **una societat democràtica avançada**.

El **2020** ha estat un any on una **pandèmia mundial** ens ha portat una **crisi sanitària** sense precedents, que ha portat aparellada una **crisi econòmica i social** molt profunda, que si no la combatem decididament, ens portarà un retrocés en les condicions de vida digna.

Unes condicions de vida digna que al nostre estat, ja presentaven **un índex de desigualtat creixent** que la darrer crisi econòmica havia agreujat.

Els objectius de **desenvolupament sostenible, social i mediambiental**, que suposen una

agenda comuna als desafiaments mundials als que ens enfrontem globalment, posava la **salut** i just després l' **educació** , com a objectius prioritaris, només superats per l'eradicació de la pobresa i la fam.

El Consell Insular de Formentera acaba d'aprovar uns pressupostos que s'han posat al servei d'aquests objectius.

En l'agenda del debat sobre la vigència i novetats que ha de contemplar el text constitucional existeixen temes que afecten profundament a la nostra illa.

El senador o senadora escollit per i des de Formentera, podria vetllar pels efectes de qualsevol norma sobre la nostra illa.

L'article 43 és on es reconeix el dret a la protecció de la salut, i on s'estableix que correspon als poders públics organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives i a través de les prestacions i dels serveis necessaris.

El dret social a la salut, com el de l'educació i l'habitatge, es troben al capítol tercer, el que significa que es desenvoluparan d'acord amb el que disposin les respectives lleis, esdevenen només principis rectors de la política social i econòmica, **haurien d'estar blindats com a drets fonamentals** .

Si aquesta constatació, en un any com el actual, resulta sagnant no ho és menys la plasmació del mapa competencial, el model de distribució competencial es deixa en mans dels estatuts, i ja coneixem tots com ha estat de cru el debat sobre el que pot legislar cada estatut.

La institució del Consell de Formentera neix de un canvi i millora estatutari.

L’estat de les autonomies, el reconeixement a la varietat territorial, és consubstancial al nostre model democràtic, però no hem aconseguit desenvolupar-lo amb normalitat i fluïdesa i és font inacabable de conflicte i descontent.

I aquesta pandèmia i la seva gestió també ha fet paleses la **feblesa d’una articulació fluida i exitosa de les polítiques de tots els nivells de govern de l’Estat**
, no es podia entendre des de Formentera que amb les mesures preses i els graus de incidència, a la primera onada no poguéssim desplaçar-nos a atendre l’hort, o passejar pels nostres espais naturals.

Perquè la igualtat no pot equivaldre a homogeneïtat, no podem entendre la política com un arma homogeneïtzadora, sinó com a correctora de desigualtats mitjançant les decisions polítiques.

És en aquest debat on s’inscriu la històrica reivindicació del Règim Especial de les Illes Balears a l’Estat. S’han d’establir mesures i contemplar recursos per combatre els efectes de la insularitat.

I aquesta reclamació tan justa que fem a l’Estat l’hem d’aplicar als **pressupostos autonòmics**, essent sensible als
desequilibris entre illes en l’accés als serveis públics
.

Aquesta crisi ha afectat amb cruesa a la nostra comunitat però també de forma específica i diferenciada a cadascuna de les nostres illes.

Davant el desafiament de primer ordre que se’ns planteja: els medicaments, les proves i vacunes per a la covid-19, que salvaran milions de vides, no haurien de ser un luxe per a ningú.

Vull aprofitar novament en nom de tota la corporació per felicitar a tota la ciutadania de Formentera per a la seva actitud responsable, la nostra solidaritat amb els professionals de la salut que assisteixen amb esgotament i impotència al deteriorament de l’atenció primària.

La pandèmia ha posat en valor dos aspectes clau **la interdependència** i la **importància del sector públic** .

El servei públic i universal de salut i la gestió coordinada per part de les institucions de l'Estat de les mesures a prendre en matèria de salut pública, en situació de pandèmia, ha esdevingut una prova de foc de la potència i fragilitat del nostre sistema polític,ÂÂ la seva capacitat de cohesionar i a l'hora gestionar amb eficiència les necessitats de tots i totes per no deixar ningú desatès.

No existeix major reconeixement al text constitucional que seguir treballant a diari pel benestar i qualitat de vida de formenterers i formentereres, en coordinació i lleialtat amb la resta d'administracions de l'Estat, però defensant a l'hora, totes les nostres peculiaritats i necessitats com a poble.

Formentera, 6 de desembre de 2020